

## Prije ljeta u Saboru i zakon o Hrvatima izvan Hrvatske



**Kako bi se riješio problem s dobivanjem državljanstva, predviđa se uvođenje statusa Hrvata bez hrvatskog državljanstva za one koji ne ispunjavaju uvjete za dobivanje državljanstva ili žive u zemljama koje ne dopuštaju dvojno državljanstvo**

Nakon što je početkom svibnja usvojila Strategiju o odnosima Hrvatske s Hrvatima izvan Hrvatske, Vlada će do sredine srpnja u saborsku proceduru poslati i istoimeni zakon, čime bi prvi put bio zakonski reguliran odnos Hrvatske s Hrvatima koji žive u drugim zemljama.

Što će Hrvatska ubuduće poduzimati kako bi se očuvao identitet tog dijela hrvatskog naroda i učvrstile njegove veze s domovinom, uglavnom je već poznato iz teksta Strategije, koja Hrvate izvan Hrvatske dijeli na tri skupine – Hrvate u BiH, kao konstitutivan i suveren narod u toj zemlji, autohtone hrvatske manjine u 12 europskih zemalja te hrvatsko iseljeničtvo u europskim i prekooceanskim državama. Svaka od tih skupina ima svoje specifičnosti, pa će i pristup prema njima biti različit. Kako bi se osigurao opstanak i zaštita Hrvata u BiH, Hrvatska će podupirati njihov povratak i ostanak, unaprjeđivati odnose s BiH i podupirati ju na euroatlantskom putu. Radi zaštite hrvatskih manjina,

nastojat će se sklopiti međudržavne sporazume s njihovim zemljama i brinuti se za provedbu postojećih. Što se tiče iseljenika, jačat će se njihove političke, gospodarske i kulturne veze s domovinom, a onima koji žive u teškim gospodarskim i političkim uvjetima pružat će se zaštita i pomoć, što uključuje i njihov povratak u Hrvatsku.

»Ono što treba Hrvatima u BiH, ne treba Hrvatima u Australiji i obrnuto«, kazao je Vjesniku predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan Hrvatske Ivan Bagarić, koji je bio glavni inicijator donošenja Strategije. On upozorava da je sada jedina legislativa koja se tiče odnosa s Hrvatima izvan Hrvatske članak 10. Ustava, koji kaže da Hrvatska štiti prava i interese svojih državljana koji žive i borave u inozemstvu i promiče njihove veze s domovinom, te da se dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči osobita skrb i zaštita Hrvatske.

Strategija predviđa i osnivanje Savjeta za Hrvate izvan Hrvatske kao Vladina savjetodavnog tijela u kojem će, uz državne dužnosnike, biti predstavnici svih triju grupacija Hrvata izvan matične zemlje. Osnovat će se i posebna institucija koja će aktivno pratiti i usklađivati rad svih državnih tijela s Hrvatima izvan Hrvatske. Strategija ne definira koja je to ustanova, nego samo spominje »središnje tijelo«, a to će pitanje riješiti zakon. Tijekom devedesetih postojalo je Ministarstvo iseljništva, kasnije preimenovano u Ministarstvo povratka i useljništva, a sad se kao rješenje spominje mogućnost osnaživanja Hrvatske matice iseljenika. Ona je, naime, u ovom trenutku jedina ustanova kojoj je isključivi cilj povezivanje Hrvatske i Hrvata izvan matične zemlje, i to ne samo s iseljništvom, nego i s druge dvije skupine. No, u tom bi slučaju Matica vjerojatno morala promijeniti ime ili bi, pak, postala dio neke nove institucije unutar koje bi zadržala skrb o iseljništvu.

Strategija najavljuje uvođenje upisnih kvota za Hrvate izvan Hrvatske, carinske i porezne povlastice za useljenike, programe brze integracije i zapošljavanja, vođenje evidencije o ulaganjima Hrvata iz inozemstva i tvrtkama koje otvaraju kao povratnici ili strani ulagači.

Kako bi se riješio problem koji Hrvati izvan Hrvatske imaju s dobivanjem državljanstva, Strategija predviđa i uvođenje statusa Hrvata bez hrvatskog državljanstva za osobe kojima je nemoguće dobiti državljanstvo jer ne ispunjavaju uvjete ili žive u zemljama koje ne dopuštaju dvojno državljanstvo. Taj bi status mogli dobiti bračni drugovi hrvatskih iseljenika koji nemaju hrvatske korijene, ali i »prijatelji hrvatskog naroda i Hrvatske koji očituju želju za hrvatskim identitetom i sudjeluju u promicanju hrvatskog kulturnog zajedništva«. Hrvatska će u tome kopirati slovenski model, jer je i u Sloveniji prije nekoliko godina uveden status Slovenca bez slovenskog državljanstva, no prema podacima koje je Vjesnik dobio iz ureda slovenske vlade za Slovence u inozemstvu, za sada još nitko nije dobio takav status.

Prema MUP-ovim podacima, nije realno očekivati da će nakon donošenja zakona o odnosima s Hrvatima izvan Hrvatske značajno porasti broj zahtjeva za dobivanje hrvatskog državljanstva. Od 1992. do danas, prirođenjem ga je dobilo više od 800.000 osoba hrvatskog porijekla.

*Marijan Lipovac*